

Bayram günleri

Kaynak: Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye, dinimizislam.com sitesi.

İslam alimleri buyuruyor ki; Ramazanın her günü bayramdır. Bayram neşe günüdür. Çünkü ramazan ayında günahlar affolur, ne kadar neşelensek azdır. Öyle bir mağfiret ayı ki, en büyük günahlar affoluyor. Bunlar ne büyük müjdedir!

Ramazan-ı şerifte rahmet, mağfiret, nur yaşıyor. Hele son on gün içinde Kadir gecesi var. Özellikle bu günlerde birbirimize dua etmeliyiz. (Düâ-i zahr-ül gayb icabete makrundur) buyuruluyor. (Gıyaben yapılan dua, icabete daha yakındır) demektir.

Her bayram, kıymetine göre uzun veya kısa sürer. Mesela, Ramazan Bayramı üç gün, Kurban Bayramı dört gündür. Öyle bir bayram var ki, tam otuz gün sürüyor. O da Ramazan-ı şerif ayıdır. Çünkü her gün binlerce, yüz binlerce Müslüman affediliyor. Kabirdekiler Cennete gidiyor. Dünyadakilerin günahları siliniyor. Bundan daha büyük bayram olur mu?

Onun için her gün, affedilenlerin sayısını düşünerek, kendisi de dâhil, akşam olmadan, eyvah bugün bayramın bir tanesi bitti, ertesi gün akşam olduğu zaman eyvah bir gün daha gitti demek suretiyle, Ramazan ayında her günün her saatini, her gecesini çok kıymetli bilip, ona göre değerlendirmeli.

Bayram günlerinin de fazileti büyüktür. Kurban bayramının 1.2.3. günlerinden sonraki gecelere Kurban bayramı geceleri denir. Ramazan-ı şerifin son günü ile bayramın ilk günü arasındaki geceye de Ramazan bayramı gecesi denir.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Ramazan ve Kurban bayramının gecelerini ihya eden kimsenin kalbi, kalblerin öldüğü gün ölmez.) [İbni Mace, Taberani]

(Rahmet kapıları dört gece açılır. O gecelerde yapılan dua, tevbe reddolmaz. Ramazan ve Kurban Bayramı'nın birinci geceleri, Berat Gecesi ve Arefe Gecesi.) [İsfehânî]

(Şu beş gecede yapılan dua geri çevrilmez. Regaib gecesi, Berat gecesi, Cuma gecesi, Ramazan ve Kurban bayramı gecesi.) [İbni Asakir]

Bayramda erken kalkmak, gusletmek, misvak kullanmak, güzel koku sürünmek, yeni ve temiz elbise giymek, sevindiğini belli etmek, yüzük takmak, karşılaştığı müminlere güler yüzle selam vermek, fakirlere sadaka vermek, İslamiyet'e doğru olarak hizmet edenlere yardım etmek, dargınları barıştırmak, salih akrabayı, din kardeşlerini ziyaret etmek, onlara hediye vermek sünnettir. Bayram gecelerini ihya eden, büyük saadete kavuşur. Kurban Bayramı geceleri, bayramın 1., 2. ve 3. gününden sonraki gecelerdir. Bir hadis-i şerif:

(Bayram gecelerini ihya edenin kalbi, kalblerin öldüğü günde ölmez.) [Taberani]

Ramazan Bayramı'nda bayram namazından önce tatlı yemek, hurma yemek, hurmayı 1, 3, 5 gibi tek adet yemek, teke riayet etmek, sünnettir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Allahü teâlâ tektir, teke riayet edeni sever.) [Buhari]

Ramazan gittiği için değil, günahlarımız affolup, büyük sevaba ve büyük nimete kavuştuğumuz için bayram yapıyoruz. Peygamber efendimiz, "sallallahü aleyhi ve sellem", (Ramazan ayının son günü Allahü teâlâ, oruç tutanları affeder) buyurunca, Eshab-ı kiram, (Ya Resulallah, o gün Kadir Gecesi mi?) diye soru etti. Onlara, (Kadir gecesiyle ilgisi yok. İş yapana, işi bitirince ücreti verilir) buyurdu. (Beyheki)

Bir hadis-i şerif daha: (Ramazan ayındaki özel sevablar bilinmiş olsaydı, bütün yılın Ramazan olması istenirdi.) [Ebu Nasr]

Dargın olanların, bayramı beklemeyip, hemen barışması gerekir. Allahü teâlâyı ve Peygamber efendimizi seven, insanların kusurlarına bakmaz, hoşgörülü olur. İyi insan, [mümin], herkesle iyi geçinir. Başkalarına sıkıntı vermediği gibi, onlardan gelecek eziyetlere de katlanır. Bir kusuru için kimseye darılmamak gerekir.

Dargınlık olsa bile üç günden fazla sürmemeli. Şayet bayrama kadar süren bir dargınlık olduysa, daha fazla gecikmeden barışmalı. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Birbirinizle münasebeti kesmeyin! Birbirinize arka çevirmeyin! Birbirinize kin ve düşmanlık beslemeyin! Birbirinizi kıskanmayın! Ey Allah'ın kulları kardeş olun! Bir Müslümanın diğer kardeşine darılarak üç günden çok uzaklaşması helâl değildir.) [Buhari]

(Müslümana üç günden fazla dargın duran Cehenneme gider.) [Nesai]

(Birbirine dargın iki kişiden, hangisi önce selam verirse, günahları affolur. Verilen selamı öteki almazsa, melekler alır. Selam almayana da şeytan, sevinçle iltifatta bulunur.) [İbni Ebi Şeybe]

(Müminin kardeşine üç günden çok dargın durması caiz değildir. Üç gün sonra, ona selam verip hatırını sormalıdır. Onun selamını alırsa, birlikte sevaba ortak olurlar. Selamını almazsa günaha girer. Selam veren de küs durma mesuliyetinden kurtulmuş olur.) [Ebu Davud]

(Din kardeşiyle bir yıl dargın duran, onu öldürmüş gibi günaha girer.) [Beyheki]

(Ameller, pazartesi ve perşembe günleri Allahü teâlâyı arz olunur. Allahü teâlâ da, kendisine şirk koşmayan herkesi affeder. Ancak bu mağfiretten, birbirine kin tutan iki kişi istifade edemez. Allahü teâlâ, "O iki kişi barışınca kadar amellerini bana getirmeyin" buyurur.) [İ. Malik]

(İki kişi, birbirine dargın olarak ölürse, Cehennemi görmeden Cennete giremez. Cennete girseler de birbiriyle karşılaşamazlar.) [İbni Hibban]

(Bayram sabahı Müslümanlar, namaz için camilerde toplanınca Allahü teâlâ meleklerle, "İşini yapıp ikmal edenin karşılığı nedir?" diye sorar. Melekler de, "Ücretini almaktır" derler. Allahü teâlâ da, "Siz şahit olun ki, Ramazandaki

oruçların ve namazların karşılığı olarak, kullarıma kendi rızamı ve mağfiretimi verdim. Ey kullarım, bugün benden isteyin, izzet ve celâlim hakkı için istediklerinizi veririm" buyurur.) [Beyheki]

Bunları bilen Müslüman nasıl sevinmez ve bayram etmez! Bayram günleri sevinmek, neşelenmek gerekir.

Hazret-i Ali radiyallahü anh, (Bugün, orucu kabul edilenlerin ve günahları affedilenlerin bayramıdır) buyurdu. Hadis-i şerifte de, (Ramazan ayında, içkiye devam eden, ana babasına âsi olan ve sıla-i rahmi terk eden hariç, herkesin günahları affolur) buyuruldu. (Gunye)

Eğer bunlar tevbe ederse, Allahü teâlâ günahlarını affeder. Ne mutlu günahlardan sakınarak oruç tutanlara! Bunlar, asıl bayramı âhirette yapacaklardır.

Bayramda yiyip içmek

Sual: Mektubat'ta, (Bayramda yiyip içmek, yıllarca nafile oruçtan daha sevabdır) buyuruluyor. Yiyip içmek niye sevab oluyor ki?

CEVAP

Burada sevab olan, yiyip içmek değil, oruç tutmayarak Allahü tealanın emrine uymaktır. Bayram günü oruç tutmak haram olduğu için, oruç tutmamanın, yani dinin emrine uymanın, nafile oruçtan daha kıymetli olduğu bildiriliyor.

Bayram ziyaretleri

Sual: Bayram ziyaretlerinde neye dikkat edelim, önce kimleri ziyaret edelim?

CEVAP

Fâsık olan, günah işlememize sebep olacak akrabayı ziyaret lazım değildir. Fakat salih olan akrabayı ziyaret gerekir. Salih arkadaşları ziyaret de çok sevaptır. Ziyaret, yalnız Allah rızası için olmalıdır.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Bir kimse, köydeki arkadaşını ziyarete gider. Hak teâlâ, buna bir melek gönderir. Melek o adama der ki:

- Böyle nereye gidiyorsun?
- Bu köyde bir arkadaşım var. Onu ziyarete gidiyorum.
- Bunun sana bir iyiliği, bir yardımı dokundu da onun için mi gidiyorsun?
- Hayır, sırf Allah rızası için ziyarete gidiyorum.
- Müjdeler olsun sana! Beni Allahü teâlâ gönderdi. Hiçbir karşılık beklemeden arkadaşını ziyarete gittiğin için Allahü teâlânın sevgisine mazhar oldun.) [Hakim]

(Hiç bir kul yoktur ki, din kardeşini Allah için ziyaret etsin de, bir melek, "Ne iyi ettin, Cennet sana helal olsun" demesin. Allahü teâlâ da buyurur ki: "Kulum beni ziyarete geldi. Bana da onu ağırlamak düşer".) [Ebu Ya'la]

Hikmet ehli diyor ki:

(Ziyareti terk etme, seni unutulur. Pek sık da gitme senden bıkarlar.)

Allah rızası için müslümanı ziyaret etmek çok sevaptır. Âlimi, fakiri ve salih akrabayı ziyaret daha çok sevaptır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Âlimi ziyaret eden, beni ziyaret etmiş gibi sevap alır.) [Taberani]

Salih akrabayı hiç olmazsa, haftada veya ayda bir ziyaret etmeli, kırk günü geçirmemelidir! Uzak ülkede ise mektupla, telefonla gönlünü almalı, dargın ise barışmalıdır.

BAYRAM NAMAZLARI

Şevvâl ayının birinci günü fitr bayramının, Zilhiccenin onuncu günü de, kurban bayramının birinci günleridir. Bu iki günde, güneş doğduktan ve kerahet vakti çıktıktan sonra, yani İşrak vaktinde, iki rekat bayram namazı kılmak, erkeklere vacibdir. Bayram namazlarının şartları, Cuma namazının şartları gibidir. Fakat, burada hutbe sünnettir ve namazdan sonra okunur. Fitr bayramında namazdan önce tatlı [hurma veya şeker] yemek, gusül etmek, misvak kullanmak, en yeni elbise giymek, fitrayı namazdan önce vermek, yolda yavaşça tekbir okumak müstehabdır.

Kurban bayramı namazından önce birşey yimemek, namazdan sonra, önce kurban eti yemek, namaza giderken, yüksek sesle, özrü olan yavaşça (Tekbir-i teşrîk) getirmek müstehabdır. (Halebî-yi kebîr)de diyor ki:

(Bayram namazları iki rekattir. Cemaat ile kılınır. Yalnız kılınmaz. Birinci rekatte, sübhânekeden sonra, üç kere (Tekbir-i zevâid) söylenir. Yani, eller üç defa kulaklara kaldırılıp, birinci ve ikincisinde, iki yana uzatılır. Üçüncüsünde, göbek altına bağlanır. İmam efendi yüksek sesle, Fatiha ve zamm-ı sure okuduktan sonra, doğru rükü'a eğilir. İkinci rekatte, önce Fatiha ve zamm-ı sure okunup, sonra, iki el, yine üç kere kulaklara kaldırılır. Üçünde de yanlara sallandırılır. Dördüncü tekbirde, kulaklara kaldırılmayıp, rükü'a eğilir. Birinci rekatte beş, ikinci rekatte dört tekbir getirilmektedir). Bu dokuz tekbirde ellerin nereye götürüleceğini unutmamak için, kısaca (İki salla, bir bağla. Üç salla, bir eğil) diye ezberlenir. (Mâ-lâ-büdde)de diyor ki, (Cemaate yetişemiyen, bayram namazını kaza etmez. özür ile kılamazlarsa, İyd-i fitrda bayramın ikinci günü, İyd-i edhâda üçüncü günü de kılarlar).

(Nimet-i islam) kitabında diyor ki, (Bayram günleri şunları yapmak sünnettir: Erken kalkmak, gusül abdesti almak, misvak ile dişleri temizlemek, güzel koku sürünmek, yeni ve temiz elbise giymek, sevindiğini belli etmek, Fitra bayramı namazından önce tatlı yemek, hurma yemek. Tek adedde yemek. Kurban kesen, o gün ilk olarak kurban eti yemek. Sabâh namazını mahalle mescidinde kılıp, bayram namazı için, büyük câmi'e gitmek. O gün yüzük takmak, câmi'e erken ve yürüyerek gitmek. Bayram tekbirlerini, Fitr bayramında sessiz, Kurban bayramında cehren söylemek. Dönüşde, başka yoldan gelmek. Çünkü, ibadet yapılan yerler ve ibadet için gidip gelinen yollar, kıyamet günü şehâdet edeceklerdir. Müminleri güler yüzle ve (Selamün aleyküm) diyerek karşılamak. Fakirlere çok sadaka, [İslamiyeti doğru olarak yaymak için çalışanlara yardım] yapmak. Sadaka-i fitrı, bayram namazından önce vermek). Dargın olanları

barıştırmak, akrabayı ve din kardeşlerini ziyâret etmek, onlara hediye götürmek de sünnettir. Erkeklerin kabirleri ziyâret etmeleri de sünnettir.

[Hadis-i şerifte (İnsânlar, kendilerine iyilik edenleri sever) ve (Hediyeleşiniz, sevişirsiniz) buyuruldu. Hediyeenin en kıymetlisi, en faidelisi, güler yüz, tatlı dildir. Bidat sahiplerinden başka herkese, dosta ve düşmana, müslümana ve kafire, daima güler yüz, tatlı dil göstermelidir. Kimse ile münakaşa etmemelidir. Münakaşa, dostluğu giderir. Düşmanlığı arttırır. Kimseye kızmamalıdır. Hadis-i şerifte (Gadab etme!), kızma buyuruldu. Fitne, fesat zamanında, ineğe tapanları görünce, ineğin ağzına saman vermeli, onları kızdırmamalıdır.]

Bayram namazına geç gelen

Sual: Bayram namazına geç yetişen ne yapar?

CEVAP

Diğer namazlardaki gibi, imam selam verince, kalkıp kılamadığı rekâtları tamamlar. İkinci rekâta yetiştiyse, imam selam verince kalkıp Sübhaneke okur. Sonra, üç defa tekbir getirerek ellerini kulaklarına kaldırır, birinci ve ikincisinde iki yana bırakır. Üçüncüsünde, göbek altına bağlar. Fatiha ve zamm-ı sûre okur, rükû ve secdeleri yapıp oturur ve namazını tamamlar. İkinci rekâta da yetişemediyse, yukarıda bildirildiği gibi birinci rekâti kılıp kalkar. Fatiha ve zamm-ı sûreden sonra, iki elini üç defa tekbir getirerek kaldırır. Üçüncüde yanlara bırakır. Dördüncü tekbirde elleri kulaklara kaldırmayıp, rükûa eğilir. Secdeleri yapıp oturur ve namazını tamamlar.

Sual: Bayram namazı farz mıdır?

CEVAP

İşrak vaktinde, iki rekat bayram namazı kılmak, erkeklere vaciptir.

Sual: Bayram namazlarının şartları, Cuma namazının şartları gibi midir?

CEVAP

Evet. Ancak bayramlarda hutbe sünnettir ve namazdan sonra okunur.

Kaynak: Tam İlmihal Seadet-i Ebediyye, dinimizislam.com sitesi.